

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра маркетингу, менеджменту та публічного адміністрування

Н.С. Приймак

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Кривий Ріг
2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра маркетингу, менеджменту та публічного адміністрування

Н.С. Приймак

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Затверджено на засіданні
кафедри маркетингу, менеджменту та
публічного адміністрування
Протокол № 4
від “19” жовтня 2017 р.

Схвалено навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол № _____
від “___” _____ 2017 р.

Кривий Ріг
2017

УДК 005:339.138 (072)

П85

Рецензенти:

І.А. Карабаза - канд. екон. наук, доцент

В.В. Барабанова - канд. екон. наук, доцент

Приймак, Н.С..

П 85 Управління інноваціями [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / Н.С. Приймак ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. марк., менедж. та публ. адміністр.. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. – 46 с.

Методичні рекомендації призначені для студентів всіх форм навчання спеціальностей 073 «Менеджмент» бакалаврського рівня і включають інформацію щодо змісту модулів та тем дисципліни, планів семінарських занять, завдань для самостійного вивчення та розподілу балів за видами робіт, що виконуються студентами протягом вивчення дисципліни. Методичні рекомендації містять перелік питань для підготовки до підсумкового контролю та перелік основної та додаткової літератури.

УДК 005:339.138 (072)

© Приймак Н.С., 2017

© Донецький національний
університет економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського, 2017

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	15
Змістовий модуль 1. Загальна методологія організації інноваційної діяльності	16
Змістовий модуль 2. Інноваційна політика підприємства	20
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	29
Змістовий модуль 1. Інноваційна політика підприємства	30
Змістовий модуль 2. Загальна методологія організації інноваційної діяльності	39

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Управління інноваціями» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 073«Менеджмент».

Головною **метою** викладання дисципліни є оволодіння сучасними теоретичними основами та практичним навичками управління інноваційною діяльністю організації.

Основними **завданнями**, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни є теоретична підготовка студентів та формування у них навичок у сфері управління інноваційною діяльністю організації.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є економічні відносини, що виникають у сфері управління інноваційною діяльністю підприємства.

При вивченні курсу студент повинен **знати**:

- зміст і завдання інноваційної діяльності;
- класифікацію та етапи інноваційних процесів;
- методику аналізу техніко – технологічного рівня виробництва;
- методику управління інноваційною діяльністю;
- методику визначення ефективності інновацій.

Внаслідок вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- проводити економічне обґрунтування та прогнозування реалізації інновацій за правильністю розрахунків ефективності організаційних, технічних, технологічних та соціальних нововведень;

- розробляти окремі розділи перспективних і поточних планів впровадження інновацій на підприємстві;

- вишукувати резерви виробництва на основі аналізу його техніко – технологічного рівня, виявляти шляхи найбільш ефективного використання інновацій на підприємстві, розробляти методи стимулювання колективів працівників підприємств до більш ефективної інноваційної діяльності;

- визначати завдання та напрямки різних етапів інноваційного циклу, організовувати винахідницьку діяльність на підприємстві та знаходити джерела для її стимулювання;

- усно і письмово викладати свої думки, конструювати розрахункові, аналітичні та узагальнюючі таблиці та інші ілюстраційні матеріали з питань інноваційної діяльності;

- обґрунтовувати та знаходити джерела фінансування інноваційної діяльності на підприємстві і розробляти кошторис на науково – технічну продукцію;

- здійснювати наукові дослідження в галузі економіки, організації та планування інноваційної діяльності на підприємстві.

ЧАСТИНА 1.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів - 5	Обов'язкова дисципліна спеціальності 073 «Менеджмент»
Загальна кількість годин – 150	Семестр
	8-й
	Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,3 самостійної роботи студента – 6,7	30 год.
	Практичні, семінарські
	20 год.
	Лабораторні
	-
	Самостійна робота
	100 год.
	Вид контролю: екзамен

1. Ціль та завдання дисципліни

Головною **метою** викладання дисципліни є оволодіння сучасними теоретичними основами та практичним навичками управління інноваційною діяльністю організації.

Основними **завданнями**, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни є:

- теоретична підготовка студентів щодо основ, методології й практичних навичок управління інноваціями;

- усвідомлення принципів формування й реалізації державної інноваційної політики, особливостей організації інноваційної діяльності в регіонах, основних напрямів вдосконалення інноваційної діяльності в окремих галузях економіки,

- набуття навичок самостійного вирішення інноваційних завдань — від прогнозування можливих нововведень до їхнього комерційного використання у підприємницьких структурах.

2. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		п/с	лаб.	самостійна робота	
Змістовий модуль 1. Загальна методологія організації інноваційної діяльності					
Тема 1. Сутність понять управління інноваціями	14	2	2	-	10
Тема 2. Інноваційна діяльність як об'єкт управління	16	4	2	-	10
Тема 3. Державна підтримка інноваційних процесів	26	4	2	-	20
Разом за змістовим модулем 1	56	10	6	-	40
Змістовий модуль 2. Інноваційна політика підприємства					
Тема 4. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій	16	4	2	-	10
Тема 5. Управління інноваційним розвитком організації	16	4	2	-	10
Тема 6. Фінансування інноваційних процесів підприємства	28	4	4	-	20
Тема 7. Управління інноваційним проектом	16	4	2	-	10
Тема 8. Оцінювання ефективності інноваційної діяльності організації	18	4	4	-	10
Разом за змістовим модулем 2	94	20	14		60
Усього годин	150	30	20	-	100
Курсова робота	-	-	-	-	-
Всього	150	30	20	-	100

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Кількість годин
1.	Семінар – розгорнута бесіда «Сутність понять управління інноваціями»	2
2.	Семінар – розгорнута бесіда «Інноваційна діяльність як об'єкт управління»	2
3.	Семінар – дискусія «Державна підтримка інноваційних процесів»	2
4.	Семінар запитань і відповідей «Сучасні організаційні форми реалізації інновацій»	2
5.	Семінар запитань і відповідей «Управління інноваційним розвитком організації»	2
6.	Семінар з виконанням розрахункових задач «Фінансування інноваційних процесів підприємства»	2
7.	Семінар з виконанням розрахункових задач	2

	«Оцінка прибутковості фінансових інструментів в інвестуванні у інновації»	
8.	Семінар запитань і відповідей «Управління інноваційним проектом»	2
9.	Семінар з виконанням розрахункових задач «Оцінювання загальної ефективності інноваційної діяльності організації»	2
10.	Семінар з виконанням розрахункових задач «Оцінювання соціально-економічної ефективності інноваційної діяльності організації»	2

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Загальна методологія організації інноваційної діяльності			
Семінар – розгорнута бесіда «Сутність понять управління інноваціями»	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Підготовка доповіді	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар – розгорнута бесіда «Інноваційна діяльність як об'єкт управління»	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар – дискусія «Державна підтримка інноваційних процесів»	20	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Підготовка доповіді	Усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповідей
Разом змістовий модуль 1	40		
Змістовий модуль 2. Інноваційна політика підприємства			
Семінар запитань і відповідей «Сучасні організаційні форми реалізації інновацій»	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка до письмового опитування 3. Самотестування	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування

Семінар запитань і відповідей «Управління інноваційним розвитком організації»	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка до письмового опитування 3. Самотестування	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар з виконанням розрахункових задач «Фінансування інноваційних процесів підприємства»	20	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Розв'язання запропонованих розрахункових задач	Усне та письмове опитування, письмове індивідуальне тестування, оцінювання виконаних завдань
Семінар запитань і відповідей «Управління інноваційним проектом»	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка до письмового опитування 3. Самотестування 4. Підготовка доповіді	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар з виконанням розрахункових задач «Оцінювання ефективності інноваційної діяльності організації»	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Розв'язання запропонованих розрахункових задач	Усне та письмове опитування, письмове індивідуальне тестування, оцінювання виконаних завдань
Разом змістовий модуль 2	60		
Разом	100		

7. Результати навчання

1.	Знання і розуміння сутності інновацій та інноваційної діяльності
2.	Знання і розуміння сутності управління інноваційною діяльністю, розуміння специфіки даної управлінської діяльності
3.	Знання і розуміння сутності та методів і інструментів державного регулювання інноваційних спрощень
4.	Володіння методами організації різних форм реалізації інновацій
5.	Навички щодо прийомів управління інноваційним розвитком організації
6.	Володіння методиками фінансового обґрунтування доцільності вкладення коштів у інноваційні проекти та програми
7.	Знання і розуміння сутності інноваційного проектування та володіння прийомами управління інноваційними проектами
8.	Володіння методиками оцінки ефективності інноваційної діяльності суб'єктів господарювання

8. Форми навчання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійне опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: на протязі семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів);

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1		1			2
Тема 2.	1	1	1			3
Тема 3.	1	1	2			4
				5	5	10
Разом змістовий модуль 1	3	2	4	5	5	19
Змістовий модуль 2.						
Тема 4.	1	1	2			4
Тема 5.	1	1	2			4
Тема 6.	1	2	2			5
Тема 7.	1	1	1			3
Тема 8.	1	2	2			5
				5	5	10
Разом змістовий модуль 2	5	7	9	5	5	31
Разом						50

Оцінювання студентів при проведенні екзамену з використанням комп'ютерної програми "TestXPro"

Оцінка на підсумковому контролі:

0-50 балів – тестування.

Оцінювання 50 *тестових завдань* проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами перевірки відповідей студентів. Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Оцінювання студентів при проведенні екзамену без використання комп'ютерної програми «TestXPro»

Оцінка на підсумковому контролі:

0-50 балів – тестування.

Оцінювання 50 тестових завдань здійснюється за результатами перевірки відповідей студентів. Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Базова

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 9.
2. Про науково-технічну інформацію: Закон України // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 33.
3. Приймак Н.С. Управління інноваціями : [Електронний навчально-практичний посібник] / Н.С. Приймак – Жовті Води : ОКВНЗ «ІП «Стратегія», 2016, Укр., Затв. Вченою радою ОКВНЗ «ІП «Стратегія». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elearn.strategy.edu.ua/>
4. Василенко О.В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. Для студ. Вищих навч. закладів / О.В. Василенко, В.Г. Шматько; за ред. В.О. Василенко. –К.: Центр навч. л-ри, 2003. – 440 с.
5. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / Н.В. Краснокутська. –К.: КНЕУ, 2003. – 228 с.
6. Стадник В. В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. /В.В. Стадник, М.А. Йохна — К.: Академвидав, 2006. — 464 с.
7. Пашута, М.Т. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання [Текст] : навч. посіб. / М.Т. Пашута, О.К. Шкільник. –К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 118 с.
8. Управление инновациями [Текст] : в 3 кн. Кн.1. Основы организации инновационных процессов: учеб. пос. / А.А. Харин, И.Л. Коленский; под ред. Ю.В. Шленова. – М.: Высш. шк., 2003. – 252 с.

Допоміжна

9. Бовин А.А. Управление инновациями в организации [Текст]: учеб. пос. / А.А. Бовин, Л.Е. Чередникова, В.А.Якимович. – М.: Омега-Л, 2008. – 415 с.
10. Гриньов Б. В. Аналіз проекту нової редакції Закону України. Про інноваційну діяльність [Текст] / Б. В. Гриньов // Наука та інновації. – 2010. - № 2. – С.9-14.
11. Дудар Т.Г. Інноваційний менеджмент [Текст]: навч. посіб. / Т.Г. Дудар, В.В. Мельниченко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
12. Заблоцький Б.Ф. Економіка і організація інноваційної діяльності [Текст] : навч. посіб. / Б.Ф. Заблоцький. – Львів: Новий Світ-2000, 2007. – 456 с.
13. Інноваційна компонента конкурентоспроможності економіки України / О.Б.Чернега, В.С.Білозубенко, І.С.Бондаренко. М-во освіти і науки України.- Донецьк: Вид-во «Ноулідж», 2010. – 327 с.
14. Ивасенко А.Г. Инновационный менеджмент [Текст]: учеб. пос. /А.Г. Ивасенко, Я.И. Никонова, А.О. Сизова. – М.: КНОРУС, 2009. – 416с.
15. Каракай Ю. Роль государства в стимулировании инновационной деятельности [Текст] / Ю.Каракай //Экономика Украины. – 2007. - №3. – С.14-21.

16. Кіктенко О.В. Механізми державного регулювання інноваційного розвитку національної економіки України [Текст] / О.В. Кіктенко // Економіка та держава. – 2006. - №11. – С.53-56.

17. Колот А.М. Мотивація інноваційної діяльності: теорія та практика державного управління [Текст] / А.М. Колот, А.Є. Никифоров // Економіка та держава. – 2008. - №5. – С. 17-23.

18. Лапин, Н.И. Теория и практика инноватики [Текст] : учеб. пособ./ Н.И. Лапин. – М.: Университетская книга; Логос, 2008. – 328 с.

19. Основы инновационного менеджмента. Теория и практика [Текст]: учеб. / под ред. А.К. Казанцева, Л.Э. Миндели. – М.: Экономика, 2004. – 518 с.

20. Павленко І.А. Економіка та організація інноваційної діяльності [Текст] : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2002. -150 с.

21. Приймак Н. С. Управління інноваційним потенціалом підприємства / Н. С. Приймак // Вісник Одеського національного університету. Серія: економіка. – 2015. – Т. 20. – Вип. 1. – С. 92-98

22. Сурин А.В. Инновационный менеджмент [Текст]: учеб./А.В. Сурин, О.П. Молчанова. – М.: ИНФРА-М, 2009. – 368 с.

23. Яхно, Т. П. Дослідження стану науково-технологічної політики України: регіональний аспект [Текст] / Т. П. Яхно // Наукова-технічна інформація. – 2010. - № 1. – С.13-17.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua/

3. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws>

4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

**ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ЗАГАЛЬНА МЕТОДОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Сутність понять управління інноваціями

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Інновації як економічна категорія, їх значення для сучасного менеджменту
2. Класифікація інновацій
3. Інновації в теоріях економічного розвитку
4. Класифікація інноваційних програм та нововведень.
5. Сучасні аспекти нововведень та розвитку конкуренції.
6. Управління інноваціями як сукупність методів і форм управління.
7. Особливості прийняття рішень в управлінні інноваціями.
8. Становлення теорії інноватики та її сучасні концепції.

2. Індивідуальне тестування.

3. Презентація рефератів (доповідей).

4. Обговорення кейсу

Складіть класифікаційний опис для наступних інновацій, використовуючи класифікатор із табл. 1.:

- вихід на ринок одноразових мобільних телефонів;
- використання нових світловідзеркалюючих клеїв для кріплення конструкційних елементів замість зварювання;
- освоєння нового родовища корисних копалин з високим вмістом рідкоземельних металів;
- створення центру стратегічних досліджень у нафтовидобувній промисловості

Таблиця 1.

Классификатор новаций, инновационных процессов, нововведений

Базовые признаки объектов классификации	Группировка типологических понятий по базовым признакам
Новації (нововведення)	- науково-технічні, - технологічні, - економічні, - організаційні, - управлінські

Степінь новизни ідеї	- абсолютна, - відносна, - умовна, - часткова
Інноваційний потенціал	- радикальний, - комбінований, - модифікований.
Інноваційні процеси	- основні цілі, - час проведення, - вартість, - інвестиції, - ризики (економічні, комерційні).
Особливості організації інноваційних процесів	- внутрішньоорганізаційні, - межорганізаційні, - проектно-програмні, - конкурсні.
Нововведення	- простий продукт, - складний інноваційний продукт, - модифікації продуктів, - технологічні процеси, - послуги.
Рівень розробки та розповсюдження інновацій	- державний, - регіональний, - галузевий, - корпоративний, - фірмовий.
Розповсюдження інновацій	- промислове, - науково-педагогічне, - правове

Тема 2. Інноваційна діяльність як об'єкт управління

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Інноваційний процес та інноваційна діяльність як об'єкт управління
2. Управління інноваційною діяльністю та його учасники
3. Ринковий механізм та інфраструктура інноваційної діяльності
4. Критерії інвестиційної привабливості та оцінки інноваційних проектів
5. Оцінка факторів впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на інноваційну діяльність організації
6. Технологія управління інноваціями

7. Сфера інноваційної діяльності

2. *Заповнення словника термінів:* інноваційний процес, відкриття, винахід, інваріантність нововведення, дифузія нововведення, інноваційний менеджмент, інноватор, ринок інновацій..

3. *Аналіз доповідей.*

4. *Поєднайте нижче подані терміни і визначення.*

Терміни:

1. Винахід.
2. Відкриття.
3. Науково обґрунтована класифікація.

Визначення:

1. Нові приладдя, механізми, інструменти, інші обладнання, які створені людиною.
2. Розподіл об'єктів та явищ на принципах таксономії.
3. Процес одержання раніше невідомих даних чи спостережень раніше невідомих явищ природи.

Тема 3. Державна підтримка інноваційних процесів

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Сутність та принципи регулювання інноваційної діяльності.
2. Методи державного регулювання.
3. Система державного регулювання та державна інноваційна політика
4. Значення інноваційної діяльності для формування сучасної моделі економіки та для зростання національної економіки України
5. Національна інноваційна система.
6. Особливості інноваційного розвитку в провідних індустріальних країнах.

2. Індивідуальне тестування.

3. Заповнення словника термінів: поточне державне регулювання, оперативне поточне державне регулювання, інноваційна політика, державне регулювання інноваційної діяльності.

4. Поєднайте нижче подані терміни та визначення.

Терміни:

1. Прогноз інноваційних процесів.
2. Методика прогнозування.
3. Методи прогнозування.
4. Життєвий цикл інновацій.

Визначення.

1. Комплекс обробки інформації, який при використанні дозволить одержати достовірні результати.

2. Комплексне визначення розвитку інноваційних процесів в майбутньому.
3. Період часу протягом якого інновація є активна сила і приносить вигоду.
4. Заключення про майбутній розвиток і наслідок якогось явища, події, показника.
5. *Презентація рефератів (доповідей).*

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА

Тема 4. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Організаційні форми інноваційних підприємств.
  2. Типи організаційних структур інноваційних підприємств Організація виконання НДДКР та інформаційне забезпечення інноваційних процесів.
  3. Організація впровадження та трансферу наукових інновацій.
  4. Особливості менеджменту в наукових організаціях та малих інноваційних підприємствах.
  5. Форми інтеграції науки і виробництва.
  6. Види виробничої та технологічної кооперації.
- 2. Індивідуальне тестування.*
- 3. Аналіз доповідей.*

Тема 5. Управління інноваційним розвитком організації

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Організації виконання наукових інновацій
  2. Впровадження інновацій
  3. Взаємозумовленість інноваційної політики та стратегії нововведень в організації.
  4. Продуктово-тематичне, техніко-економічне та оперативно-календарне планування інновацій.
  5. Вплив структури управління на інноваційні можливості організації.
  6. Мотиваційний механізм інноваційної діяльності.
  7. Організаційно-економічні форми стимулювання інноваційної активності працівників.
- 2. Розв'язати задачі.*
1. Оцінити ефективність заміни деталі, що виготовлялася з металу, на полістирол для таких умов. Обсяг випуску на рік 8 тис. шт. Змінні витрати на деталь з металу 24 грн., а із полістиролу 8,5 грн. Постійні витрати на випуск

деталей з металу – 1952 грн., із полістиролу – 6000 грн. Визначити оптимальний варіант виготовлення деталей

2. Визначити найбільш ефективний варіант реалізації інновацій.

Варіанти інновацій	Товарна продукція, млн. грн.	Чисельність робітників, чол.	Середньорічна вартість основних засобів, млн. грн.
Діючий	220	150	18
Технопарк	220	180	19
Фірма-інкубатор	240	170	22

3. Обговорення кейсів

3.1. Створити організаційну структуру реалізації перших трьох етапів інноваційного циклу.

3.2. Навести приклади створення організаційних структур для виконання перших двох етапів інноваційних процесів.

3.3 Представити графічно основні функції, що виконуються технопарком

3.4. Надати функції, що виконує дослідницький центр у складі технопарку.

3.5. Навести основні показники діяльності бізнес-інкубаторів, які відображають їхню специфіку.

Тема 6. Фінансування інноваційних процесів підприємства

Семінар 6.1. «Організація фінансування інноваційних процесів підприємства»

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Види і джерела фінансування інноваційної діяльності

2. Сучасна концепція формування фінансового механізму забезпечення інноваційного розвитку.

3. Складові елементи фінансової стратегії підприємства.

3. Розв'язати задачі.

1. Підприємство передбачає реалізувати інноваційно – інвестиційний проект вартістю 200 тис.грн., практичне здійснення якого спрямоване на виробництво нового виду продукції. Очікуються такі грошові потоки: перший рік- 40 тис. грн, другий рік – 40 тис. грн., третій рік – 60 тис.грн, четвертий рік – 50 тис.

грн. Необхідно визначити чистий приведений дохід та термін окупності інвестицій за умови, що дисконтна ставка дорівнює 5%.

2. Корпорація розраховує отримувати грошові надходження від впровадження нового інноваційного проекту 5000 долл. щорічно упродовж 10 років. Знайдіть теперішню вартість грошей, яку отримає корпорація, якщо ставка дисконту 10%.

3. Визначити реальну майбутню вартість інвестованих у інноваційний проект грошових коштів за наступних умов: обсяг інвестицій – 50000 грн.; період інвестування – 3 роки; річна відсоткова ставка – 24%; очікуваний темп інфляції за рік – 12%.

4. Визначити, чи буде збитковою фінансова операція, якщо при рівні інфляції 20% за рік капітал вартістю 30000 долл. вкладається на 2 роки з нарахуванням складного відсотку 26% річних з щоквартальним нарахуванням.

3. Презентація рефератів (доповідей).

Семінар 6.2. «Оцінка ризиків фінансування інноваційних проектів»

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Економічна сутність інвестиційно-інноваційних ризиків.
2. Класифікація інвестиційно-інноваційних ризиків за окремими ознаками.
3. Методи вимірювання інвестиційно-інноваційних ризиків.
4. Основні типові заходи по зниженню інноваційних ризиків.

2. Розв'язати задачі.

1. Компанія Альфа визначає умови ризику в термінах стану інноваційного проекту. Настання сильного економічного зростання вона оцінює з ймовірністю 0,3; економічного зростання – з ймовірністю 0,5 і слабкого – з ймовірністю 0,2. Грошові надходження від інвестицій у три інноваційні проекти передбачаються такими (табл.1):

Зростання за інноваційним проектом	Ймовірність	Очікувані грошові надходження, долл.		
		А	В	С
Сильне	0,3	1800	1600	2000
Середнє	0,5	1500	1200	1600
Слабке	0,2	800	1000	900

Визначити міри ризику трьох інноваційних проектів.

2. Інноваційні проекти характеризуються наступними показниками (табл.2):

Показники, тис.грн.	Проекти		
	А	Б	В
Витрати (інвестиції)	200	400	600
Доходи	300	900	2000
Максимально можливі збитки	60	120	300

Розрахувати коефіцієнт ризику на основі:

- а) співвідношення максимально можливих збитків і витрат;
- б) співвідношення можливої величини збитків і доходів;
- в) співвідношення активів і капіталу.

Якому з інноваційних проектів слід віддати перевагу?

3. Оцініть ризик вкладення в акції інноваційної компанії А і компанії Б та зробіть висновки про доцільність цих вкладень, використовуючи дані табл.2:

Таблиця 2

Акції компанії А		Акції компанії Б	
Прибутковість, %	Імовірність	Прибутковість, %	Імовірність
20	0,2	32	0,1
28	0,5	44	0,3
36	0,2	54	0,5
48	0,1	64	0,1

3. Презентація рефератів (доповідей).

Тема 7. Управління інноваційним проектом

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

- 1. Етапи підготовки та реалізації проекту
- 2. Управління персоналом у процесі реалізації інноваційного проекту
- 3. Сутність мотивації в системі управління персоналом, який здійснює інноваційну діяльність.
- 4. Методи стимулювання творчої активності персоналу.
- 5. Організація винахідницької діяльності.
- 6. Стиль керівництва і формування інноваційної культури в організації.

2. Обговорення кейсу

Інноваційна діяльність спрямована на пошук можливостей, котрі забезпечують практичне використання наукового, науково-технічного результату та інтелектуального потенціалу з метою одержання нового чи покращеного продукту, способу його виробництва та задоволення суспільних потреб у конкурентоздатних товарах та послугах. Основними етапами життєвого циклу інновацій є: фундаментальні дослідження, прикладні науково-дослідні роботи, дослідно-конструкторські роботи і виробництво на основі інновацій.

На сьогоднішній день широко використовуються нові форми організацій інноваційної діяльності, які дозволяють здійснювати різні етапи інноваційного процесу в найбільш короткі строки: наукові парки, фінансово-промислові групи (ФПГ), технологічні парки і технополіси.

На сучасному етапі НТР діють ряд чинників (факторів), які забезпечують технологічний аспект розвитку малих інноваційних підприємств:

- застосування у всіх сферах економіки різних видів мікроелектронної техніки;

- більш високий (до 2-х разів) економічний ефект інноваційної діяльності;

- більш висока гнучкість та можливість для адаптації малих фірм;

- підвищення інтелектуального рівня персоналу, що призводить до зростання прагнення даного персоналу до свободи в творчій діяльності.

Поряд з цим є ряд факторів, які стримують розвиток малого підприємництва:

- великий ризик інвестицій в малі фірми у зв'язку з малою, а іноді одиничною номенклатурою їх продукції, або послуг та неможливості у випадку провалу компенсувати його за рахунок іншої продукції та послуг;

- значні труднощі в налагоджуванні виробництва у зв'язку з відсутністю необхідного виробничого потенціалу.

В загальному вигляді для створення малої венчурної фірми потрібні такі компоненти: ідея нової продукції або технології, яка має патентний захист; потреби суспільства в новій продукції або в нових послугах; наявність підприємця, який готовий на основі нової ідеї (своєї або чужої) створити нову продукцію; наявність ризикового капіталу для інвестування в нові фірми.

Теоретичні розробки та практичний досвід засвідчують, що різні типи організаційних структур, які застосовуються при інноваційній діяльності мають свої переваги та недоліки, тому вибір того чи іншого типу організаційної структури здійснюється з урахуванням особливостей галузі, розміру фірми, рівня кваліфікації персоналу, особливості першого керівника та з урахуванням стилю управління який він застосовує.

На великих підприємствах при здійсненні інноваційної діяльності використовуються різні типи організаційних структур: лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, бригадна та дивізіональна.

Зміст роботи

1. Створити спеціалізовану організацію по виконанню певних етапів інноваційного проекту.

2. Сформувати організаційну структуру на створеному підприємстві для здійснення інноваційної діяльності.

3. Зробити висновки відносно складності та рівня виконуваної інноваційної діяльності (етапів) для створеної спеціалізованої організації та її організаційної структури.

Таблиця 7.1

Характеристика видів діяльності, етапів інноваційного процесу, організаційної структури на підприємстві для здійснення інноваційної діяльності	Варіанти														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
I. Виконувані види діяльності:															
1. Фундаментальні дослідження.	+				+		+			+		+			+
2. Прикладні науково-дослідні роботи.		+			+	+				+		+	+		
3. Дослідно-конструкторські роботи.		+	+	+	+	+		+		+		+	+		
4. Виробництво на основі інновацій				+		+					+		+	+	
II. Етапи інноваційного процесу:															
1. Науковий.	+				+	+	+								
2. Технічний.		+			+	+							+		
3. Технологічний.		+	+		+	+							+	+	
4. Експлуатаційний				+		+							+	+	
III. Види наданих послуг:															
1. Оренда приміщень.	+		+	+	+		+		+		+		+	+	
2. Прокат наукового і технологічного устаткування	+		+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+
3. Маркетингові послуги.	+	+			+	+	+								
4. Фінансові послуги.	+				+		+		+		+				
IV. Організаційні структури на підприємстві для здійснення інноваційної діяльності:															
1. Управління здійснюється по вертикалі.		+		+		+		+		+		+			+
2. Управлінські функції виконуються спеціалізованими підрозділами	+		+		+		+		+		+		+	+	
3. Управління інноваційною діяльністю здійснюється через керівників, які безпосередньо відповідають за конкурентноздатність розробки.	+	+			+	+			+	+				+	+
4. Управління, яке здійснюється при широкій диверсифікації напрямків інноваційної діяльності.	+		+		+		+		+		+			+	

Продовження табл. 7.1

Характеристика видів діяльності, етапів інноваційного процесу, організаційної структури на підприємстві для здійснення інноваційної діяльності	Варіанти														
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
I. Виконувані види діяльності:															
1. Фундаментальні дослідження.	+		+		+		+		+		+		+		+
2. Прикладні науково-дослідні роботи.					+	+	+	+		+			+		
3. Дослідно-конструкторські роботи.		+			+	+	+	+		+		+	+		
4. Виробництво на основі інновацій		+		+		+	+	+		+		+	+	+	
II. Етапи інноваційного процесу:															
1. Науковий.	+		+		+		+	+	+		+		+		+
2. Технічний.				+	+		+	+				+	+		
3. Технологічний.		+		+	+		+	+		+		+	+	+	
4. Експлуатаційний		+		+			+					+	+	+	
III. Види наданих послуг:															
1. Оренда приміщень.	+		+					+	+	+				+	+
2. Прокат наукового і технологічного устаткування	+	+	+		+				+	+				+	+
3. Маркетингові послуги.			+					+	+		+		+		+
4. Фінансові послуги.			+		+		+					+	+		+
IV. Організаційні структури на підприємстві для здійснення інноваційної діяльності:															
1. Управління здійснюється по вертикалі.	+	+			+				+			+	+		
2. Управлінські функції виконуються спеціалізованими підрозділами			+				+			+		+			
3. Управління інноваційною діяльністю здійснюється через керівників, які безпосередньо відповідають за конкурентноздатність розробки.	+	+	+		+		+	+						+	
4. Управління, яке здійснюється при широкій диверсифікації напрямків інноваційної діяльності.							+	+		+	+				+

Тема 8. Оцінювання ефективності інноваційної діяльності організації

Семінар 8.1. «Оцінювання ефективності інноваційних проєктів»

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Методи оцінки ефективності інноваційних проєктів.
2. Аналіз інноваційних проєктів в умовах невизначеності.

2. Індивідуальне тестування.

3. Розв'язати задачі.

1. Визначити найбільш ефективний варіант реалізації інновацій.

Варіанти інновацій	Товарна продукція, млн. грн.	Чисельність робітників, чол.	Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.
Діючий	220	150	18
Технопарк	220	180	19
Фірма-інкубатор	240	170	22

2. Оцінити ефективність заміни деталі, що виготовлялася з металу, на полістирол для таких умов. Обсяг випуску на рік 8 тис. шт. Змінні витрати на деталь з металу 24 грн., а із полістиролу 8,5 грн. Постійні витрати на випуск деталей з металу – 1952 грн., із полістиролу – 6000 грн. Визначити оптимальний варіант виготовлення деталей.

4. Презентація рефератів (доповідей).

Семінар 8.2. «Оцінювання загальної ефективності інноваційної діяльності підприємства»

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Загальна концепція оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємства.
2. Організаційне забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємства.
3. Соціальна ефективність інноваційної діяльності та підходи до її визначення.
4. Напрямки пошуку резервів підвищення ефективності інноваційної діяльності

2. Індивідуальне тестування.

3. Розв'язати задачі.

1. Виконати оцінку техніко – технологічного стану виробництва та обґрунтувати основні напрямки інноваційної діяльності на підприємстві:

<i>Показник</i>	Значення показників	
	Нормативне	Фактичне
1. Рівень механізації та автоматизації виробництва	0,75	0,63
2. Рівень прогресивності технологічних процесів	0,80	0,74
3. Середній вік технологічних процесів, років	3,0	2.1
4. Середній вік технологічного обладнання, років	4,0	3,0

2. На підприємстві планується запровадження нового устаткування по двом напрямкам (варіантам):

№	Показники	Варіант		
		Існуючий	1	2
1	Собівартість випуску продукції, тис. грн.	12000	7000	14000
2.	Випуск продукції, шт.	19000	18000	27000
3.	Капітальні вкладення, тис.грн.	2000	1000	2000

Визначити найбільш економічний варіант. Обчислити економічний ефект. $E_n = 0,20$

3. Визначити зміст інноваційних заходів на підприємстві та їх вплив на зміну чистого прибутку:

№	Показник	Значення показника	
		до впровадження	після впровадження
1.	Рентабельність продукції, %	0,62	0,82
2.	Рентабельність нематеріальних активів, %	2,04	2,52
3.	Коефіцієнт співвідношення нематеріальних активів та основних засобів.	0,32	0,41
4.	Середньорічна вартість основних засобів, млн.грн.	15,0	16,5

4. Розрахувати, чи є ефективним впровадження агрегату для виробництва виробів замість 5 верстатів. Витрати на агрегат складають 60 тис. грн. Витрати на 5 верстатів - 25 тис. грн. Проектний виробіток агрегату 500 тис. виробів в рік. Експлуатаційні витрати на виріб 0,95 грн. Фактична собівартість виробу на верстатах 1,65 грн. На проектування, впровадження і налагодження проектної потужності дається 2 роки. Середнє зниження собівартості складає 2% в рік.

4.. Презентація рефератів (доповідей).

ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ЗАГАЛЬНА МЕТОДОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Сутність понять управління інноваціями

Методи контролю: усне та письмове опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Класифікація інноваційних програм та нововведень.
2. Сучасні аспекти нововведень та розвитку конкуренції.
3. Управління інноваціями як сукупність методів і форм управління.
4. Особливості прийняття рішень в управлінні інноваціями.
5. Становлення теорії інноватики та її сучасні концепції.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1). **Діяльність, спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг:**

- а) інноваційна діяльність;
- б) інноваційна стратегія;
- в) інноваційний лаг;
- г) новаторство

2). **Продукт інтелектуальної діяльності людей, оформлений результатом фундаментальних, прикладних та експериментальних досліджень у будь-якій сфері людської діяльності, спрямований на підвищення ефективності виконання робі:**

- а) інновація;
- б) патент;
- в) ліцензія;
- г) відкриття

3). **Інноваційний лаг – це:**

- а) період між запуском у виробництво новації та її випуском;
- б) період між появою інновації та її впровадженням;
- в) період між етапами життєвого циклу інновацій;
- г) період між здійсненням наукового відкриття та його патентним оформленням

4). Кінцевий результат інноваційної діяльності, що отримав втілення у вигляді виведеного на ринок нового чи вдосконаленого продукту, технологічного процесу, що використовується у практичній діяльності:

- а) патент;
- б) ліцензія;
- в) інновація;
- г) відкриття

5). До основних причин виникнення та поширення інновацій не відносять:

- а) конкурентну боротьбу;
- б) зростання технічного потенціалу;
- в) пошук вирішення проблем, які виникають у підприємницькій діяльності фірми;
- г) простої у роботі обладнання.

6). До основних причин виникнення та поширення інновацій не відносять:

- а) винахідництво;
- б) потреба не відставати в економічному розвитку, не втрачати ринку, наслідувати інші організації, які впроваджують нову технологію;
- в) безробіття;
- г) наукові відкриття, інтернаціоналізація науки.

7). До основних причин виникнення та поширення інновацій відносять:

- а) збиткову діяльність;
- б) наукові відкриття, інтернаціоналізація науки;
- в) простої та поломки обладнання;
- г) високу плінність кадрів.

8). Технологічні; виробничі; економічні; торговельні; соціальні; управлінські інновації виділяють за ознакою:

- а) за змістом діяльності;
- б) за ступенем новизни;
- в) за сферою діяльності підприємства;
- г) за інтенсивністю інноваційних змін.

9). Базові, псевдоінновації та поліпшувальні інновації виділяють за ознакою:

- а) за змістом діяльності;
- б) за ступенем новизни;
- в) за сферою діяльності підприємства;
- г) за інтенсивністю інноваційних змін.

10). Інновації на вході в підприємство як систему, інновації на виході з виробництва, інновації у структурі підприємства виділяють за ознакою:

- а) за змістом діяльності;
- б) за ступенем новизни;
- в) за сферою діяльності підприємства;
- г) за рівнем об'єктивного та суб'єктивного сприйняття.

11). Абсолютна новизна, відносна новизна, умовна новизна, суб'єктивна новизна інновацій виділяється за ознакою:

- а) за змістом діяльності;
- б) за ступенем новизни;
- в) за сферою діяльності підприємства;
- г) за рівнем об'єктивного та суб'єктивного сприйняття.

12). Інновації, які залучаються фірмами у технологічний процес чи продукт, щоб затримати зниження норми прибутку і продовжити життєвий цикл поліпшувальної інновації, називаються:

- а) псевдоінновації;
- б) базові;
- в) виробничі;
- г) соціальні

13). Теорія циклічних криз сформульована:

- а) Й. Шумпетером;
- б) М. Кондратьєвим;
- в) К. Марксом;
- г) В. Леніним

14). Теорія довгих хвиль сформульована:

- а) Й. Шумпетером;
- б) М. Кондратьєвим;
- в) К. Марксом;
- г) В. Леніним

15). Теорія інноваційного розвитку сформульована:

- а) Й. Шумпетером;
- б) М. Кондратьєвим;
- в) К. Марксом;
- г) В. Леніним

3. Підготуйтеся до письмового опитування.

4 Підготуйте доповідь та її презентацію.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Приймак Н.С. Управління інноваціями : [Електронний навчально-практичний посібник] / Н.С. Приймак – Жовті Води : ОКВНЗ «ІП «Стратегія», 2016, Укр., Затв. Вченою радою ОКВНЗ «ІП «Стратегія». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elearn.strategy.edu.ua/>

Додаткова

1. Бовин А.А. Управление инновациями в организации [Текст]: учеб. пос. / А.А. Бовин, Л.Е. Чередникова, В.А.Якимович. – М.: Омега-Л, 2008. – 415 с.
2. Дудар Т.Г. Інноваційний менеджмент [Текст]: навч. посіб. / Т.Г. Дудар, В.В. Мельниченко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
3. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / Н.В. Краснокутська. –К.: КНЕУ, 2003. – 228 с.
2. Пашута, М.Т. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання [Текст] : навч. посіб. / М.Т. Пашута, О.К. Шкільник. –К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 118 с.
3. Сурин А.В. Инновационный менеджмент [Текст]: учеб./А.В. Сурин, О.П. Молчанова. – М.: ИНФРА-М, 2009. – 368 с.

Тема 2. Інноваційна діяльність як об'єкт управління

Методи контролю: усне та письмове опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
  1. Критерії інвестиційної привабливості та оцінки інноваційних проектів
  2. Оцінка факторів впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на інноваційну діяльність організації
  3. Технологія управління інноваціями
  4. Сфера інноваційної діяльності
3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1). Процес перетворення наукового знання в інновацію, яка задовольняє нові суспільні потреби; послідовний ланцюг дій, що охоплює всі стадії створення новинки та її практичного використання:

- а) інноваційний процес;
- б) інноваційна стратегія;
- в) інноваційний лаг;
- г) патентування

2). Спрощено модель інноваційного процесу можна подати як кілька послідовних етапів:

- а) людина- наука – техніка –виробництво;
- б) виробництво -наука – техніка;
- в) споживання - наука – техніка –виробництво;
- г) наука – техніка –виробництво

3). Науковий результат, що вносить радикальні зміни в існуючі знання, розкриває досі невідомі закономірності, властивості та явища матеріального світу, істотно впливає на НТПі розвиток цивілізації, служить джерелом винаходів, це:

- а) відкриття;
- б) винахід;
- в) інноваційна стратегія;
- г) патент

4). Результат науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР), що відображає принципово новий механізм, який може стати основою появи значної частини процесів і суттєво вплинути на розвиток НТП, це:

- а) відкриття;
- б) винахід;
- в) інноваційна стратегія;
- г) патент

5). Завершальним в інноваційному процесі є:

- а) наукова діяльність;
- б) комерціалізація нововведення;
- в) дослідження;
- г) аналіз

б). Здатність нововведення зберігати незмінними якісні та кількісні характеристики, попри перетворення та зміни у зовнішньому середовищі, що дає змогу використовувати продукт тривалий час і в різних сферах, називається:

- а) інваріантність нововведення;
- б) інноваційний лаг;
- в) мобільність нововведення;
- г) комерціалізація нововведення

7). Процес поширення нововведення для використання у нових місцях, сферах чи умовах, називається:

- а) інноваційний лаг;
- б) інваріантність нововведення;

- в) дифузія нововведення;
- г) мобільність нововведення

8). Дифузія інновацій — це:

- а) процес, завдяки якому нововведення передається по комунікаційним каналам між членами соціальної системи в часі;
- б) інформаційний процес, форма та швидкість якого залежить від потужності комунікаційних каналів, особливостей сприйняття інформації господарюючими суб'єктами, їх здібності до практичного застосування цієї інформації;
- в) кінцевий результат інноваційної діяльності, у вигляді нового або вдосконаленого продукту, впровадженого на ринку; нового або удосконаленого технологічного процесу, що застосовується в практичній діяльності чи у новому підході до соціальних послуг;
- г) вірна відповідь відсутня

9). Об'єктами інноваційної діяльності не є:

- а) інноваційні програми і проекти;
- б) нові знання та інтелектуальні продукти;
- в) виробниче обладнання та процеси;
- г) фінансові ресурси

10). Підсистема менеджменту, метою якої є управління інноваційними процесами на підприємстві:

- а) інноваційний менеджмент;
- б) операційний менеджмент;
- в) виробничий менеджмент;
- г) стратегічний менеджмент

3. Підготуйтеся до письмового опитування.

4. Підготуйте доповідь та її презентацію.

Список рекомендованої літератури

Основна

2. Приймак Н.С. Управління інноваціями : [Електронний навчально-практичний посібник] / Н.С. Приймак – Жовті Води : ОКВНЗ «ІП «Стратегія», 2016, Укр., Затв. Вченою радою ОКВНЗ «ІП «Стратегія». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elearn.strategy.edu.ua/>

Додаткова

1. Василенко О.В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / О.В. Василенко, В.Г. Шматько; за ред.. В.О. Василенко. –К.: Центр навч. л-ри, 2003. – 440 с.
2. Ивасенко А.Г. Инновационный менеджмент [Текст]: учеб. пос. /А.Г. Ивасенко, Я.И. Никонова, А.О. Сизова. – М.: КНОРУС, 2009. – 416с.
3. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / Н.В. Краснокутська. –К.: КНЕУ, 2003. – 228 с.
4. Управление инновациями [Текст] : в 3 кн. Кн.1. Основы организации инновационных процессов: учеб. пос. / А.А. Харин, И.Л. Коленский; под ред. Ю.В. Шленова. – М.: Высш. шк., 2003. – 252 с.

Тема 3: Державна підтримка інноваційних процесів

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Значення інноваційної діяльності для формування сучасної моделі економіки та для зростання національної економіки України
2. Національна інноваційна система.
3. Особливості інноваційного розвитку в провідних індустріальних країнах.

3. *Розв'яжіть тестові завдання*

1). До засобів регулювання інноваційної діяльності не відносять:

- а) закони і законодавчі акти;
- б) асигнування і дотації з Державного та місцевих бюджетів;
- в) норми і нормативи;
- г) вірна відповідь відсутня

2). Засоби регулювання інноваційної діяльності:

- а) закони і законодавчі акти;
- б) державні замовлення і закупівлі;
- в) ліцензії і квоти;
- г) всі відповіді вірні

3). Політика спрямована на створення сприятливих умов для розвитку інноваційних процесів; на концентрацію фінансових ресурсів на пріоритетних напрямках науки, зменшення ризику приватних компаній у процесі розробки нової високотехнологічної продукції; складання

комплексних прогнозів національного інноваційного розвитку; формування цільових науково-технічних програм; створення ринку для нововведень, скорочення витрат фірм, що здійснюють НДДКР; на поширення науково-технічних знань як найважливішого економічного ресурсу, це:

- а) інноваційна політика;
- б) наукова політика;
- в) соціальна політика;
- г) бюджетна політика

4). Що не входить до основних завдань державної інноваційної політики:

- а) стимулювання високотехнологічних (наукомістких) галузей;
- б) стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу;
- в) сприяння технічному переоснащенню традиційних галузей;
- г) згортання нерентабельних виробництв.

5). Метою державної інноваційної політики є:

- а) формування сприятливого соціально-економічного середовища для створення та запровадження інновацій, ініціювання та регулювання інноваційних процесів в державі;
- б) стимулювання інновацій шляхом сприяння конкуренції, фінансових субсидій;
- в) ініціювання та регулювання інноваційних процесів, стимулювання інновацій шляхом сприяння конкуренції, фінансових субсидій;
- г) сприяння технічному переоснащенню традиційних галузей, згортання нерентабельних виробництв.

4. Підготуйте доповідь та її презентацію.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 9.
2. Про науково-технічну інформацію: Закон України // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 33.
3. Гриньов Б. В. Аналіз проекту нової редакції Закону України. Про інноваційну діяльність [Текст] / Б. В. Гриньов // Наука та інновації – 2010. - № 2. – С.9-14.
4. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / Н.В. Краснокутська. –К.: КНЕУ, 2003. – 228 с.
5. Управление инновациями [Текст] : в 3 кн. Кн.1. Основы организации инновационных процессов: учеб. пос. / А.А. Харин, И.Л. Коленский; под ред. Ю.В. Шленова. – М.: Высш. шк., 2003. – 252 с

Додаткова

1. Каракай Ю. Роль государства в стимулировании инновационной деятельности [Текст] / Ю.Каракай // Экономика Украины. – 2016. - №3. – С.14-21.
2. Стадник В. В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. /В.В. Стадник, М.А. Йохна — К.: Академвидав, 2006. — 464 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА

Тема 4. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Організація виконання НДДКР та інформаційне забезпечення інноваційних процесів.
  2. Організація впровадження та трансферу наукових інновацій.
  3. Особливості менеджменту в наукових організаціях та малих інноваційних підприємствах.
  4. Форми інтеграції науки і виробництва.
  5. Види виробничої та технологічної кооперації.
- 3. Підготуйте доповідь та її презентацію.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України .- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/991-14>
2. Приймак Н.С. Управління інноваціями : [Електронний навчально-практичний посібник] / Н.С. Приймак – Жовті Води : ОКВНЗ «ІП «Стратегія», 2016, Укр., Затв. Вченою радою ОКВНЗ «ІП «Стратегія». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elearn.strategy.edu.ua/>
3. Підсумки діяльності Національної академії наук України в 2015 році та основні напрями її подальшої роботи (витяг) // Вісник НАН України. – 2016. – № 5. – С. 47-99.
4. Підсумки діяльності Національної академії наук України в 2016 році та основні напрями її подальшої роботи (витяг) // Вісник НАН України. – 2017. – № 6. – С. 15–16.

Додаткова

1. Бовин А.А. Управление инновациями в организации [Текст]: учеб. пос. / А.А. Бовин, Л.Е. Чередникова, В.А.Якимович. – М.: Омега-Л, 2008. – 415 с.

2. Ивасенко А.Г. Инновационный менеджмент [Текст]: учеб. пос. /А.Г. Ивасенко, Я.И. Никонова, А.О. Сизова. – М.: КНОРУС, 2009. – 416с.
3. Лапин, Н.И. Теория и практика инноватики [Текст] : учеб. пособ./ Н.И. Лапин. – М.: Университетская книга; Логос, 2008. – 328 с. Міжнародне співробітництво НАН України з європейськими дослідницькими структурами (витяг) // Вісник НАН України. – 2016. – № 5. – С. 27–28.
4. Мазур О. Соціальна та економічна ефективність діяльності академічних технопарків України / О.Мазур, С. Пустовойт // Nauka innov. – 2016. – 12(3). – С. 63-73.
5. Стадник В. В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. /В.В. Стадник, М.А. Йохна — К.: Академвидав, 2006. — 464 с.

Тема 5. Управління інноваційним розвитком організації

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

1. Взаємозумовленість інноваційної політики та стратегії нововведень в організації.
2. Продуктово-тематичне, техніко-економічне та оперативно-календарне планування інновацій.
3. Вплив структури управління на інноваційні можливості організації.
4. Мотиваційний механізм інноваційної діяльності.
5. Організаційно-економічні форми стимулювання інноваційної активності працівників.

2. Проаналізуйте кейс та підготуйтеся до його обговорення

3. Підготуйте доповідь та її презентацію

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Приймак Н.С. Управління інноваціями : [Електронний навчально-практичний посібник] / Н.С. Приймак – Жовті Води : ОКВНЗ «ІП «Стратегія», 2016, Укр., Затв. Вченою радою ОКВНЗ «ІП «Стратегія». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elearn.strategy.edu.ua/>

Додаткова

1. Василенко О.В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / О.В. Василенко, В.Г. Шматько; за ред.. В.О. Василенко. –К.: Центр навч. л-ри, 2003. – 440 с.
2. Ивасенко А.Г. Инновационный менеджмент [Текст]: учеб. пос. /А.Г. Ивасенко, Я.И. Никонова, А.О. Сизова. – М.: КНОРУС, 2009. – 416с.
3. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / Н.В. Краснокутська. –К.: КНЕУ, 2003. – 228 с.
4. Управление инновациями [Текст] : в 3 кн. Кн.1. Основы организации инновационных процессов: учеб. пос. / А.А. Харин, И.Л. Коленский; под ред. Ю.В. Шленова. – М.: Высш. шк., 2003. – 252 с.

Тема 6. Фінансування інноваційних процесів підприємства

Семінар 6.1 «Організація фінансування інноваційних процесів підприємства»

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
  1. Сучасна концепція формування фінансового механізму забезпечення інноваційного розвитку.
  2. Складові елементи фінансової стратегії підприємства..
  3. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Приймак Н.С. Управління інноваціями : [Електронний навчально-практичний посібник] / Н.С. Приймак – Жовті Води : ОКВНЗ «ІП «Стратегія», 2016, Укр., Затв. Вченою радою ОКВНЗ «ІП «Стратегія». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elearn.strategy.edu.ua/>
2. Пашута, М.Т. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання [Текст] : навч. посіб. / М.Т. Пашута, О.К. Шкільник. –К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 118 с

Додаткова

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс. / И.А. Бланк– К.: Эльга – Н, Ника-Центр, 2001.-448 с
2. Дудар Т.Г. Інноваційний менеджмент [Текст]: навч. посіб. / Т.Г. Дудар, В.В. Мельниченко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
3. Ивасенко А.Г. Инновационный менеджмент [Текст]: учеб. пос. /А.Г. Ивасенко, Я.И. Никонова, А.О. Сизова. – М.: КНОРУС, 2009. – 416с.
4. Основи інвестиційно-інноваційної діяльності: Навч. посіб. / За науковою редакцією В.Г.Федоренка.- К.: Алерта, 2004.- 431 с.

Семінар 6.2 «Оцінка ризиків фінансування інноваційних проектів»

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Методи вимірювання інвестиційно-інноваційних ризиків.
2. Основні типові заходи по зниженню інноваційних ризиків.
3. *Розв'яжіть задачі.*

1. Капітал інвестора становить 100 тис.грн. У безризикові цінні папери він вкладає 25 тис.грн. при річній нормі прибутку 30%. Решту грошей він збирається вкласти в інноваційне підприємство, цінні папери якого, обтяжені ризиком. Середньоквадратичне відхилення (ризик) цих цінних паперів дорівнює 10%. Інвестор прагне, щоб шанс банкрутства був би для нього не більший 1/9. Яка повинна бути очікувана норма прибутку обтяжених ризиком цінних паперів?

2. Безпечна реальна норма відсотка становить 6%, прогнозований темп інфляції становить 15% річних, реальна середньоринкова норма відсотка становить 18%, коефіцієнт систематичного ризику, пов'язаний із даним видом інноваційних проектів, дорівнює 1,2. Необхідно підрахувати номінальну норму відсотка, яка враховувала б ризик та інфляцію.

3. Визначити абсолютний і відносний показники ліквідності інвестицій у інновації за умови можливої реалізації об'єкта інвестування впродовж 30 днів.

4. Визначити необхідний рівень премії за ліквідність та необхідний загальний рівень доходності інвестицій у інновації з урахуванням фактора ліквідності за наступних умов: загальний період ліквідності певного інструменту інвестування складає 35 днів; середньорічна норма доходності за інвестиційними інструментами з абсолютною ліквідністю складає 20%.

4. Підготуйтеся до письмового опитування.
5. Проаналізуйте кейс та підготуйтеся до його обговорення.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Приймак Н.С. Управління інноваціями : [Електронний навчально-практичний посібник] / Н.С. Приймак – Жовті Води : ОКВНЗ «ІП «Стратегія», 2016, Укр., Затв. Вченою радою ОКВНЗ «ІП «Стратегія». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elearn.strategy.edu.ua/>
2. Пашута, М.Т. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання [Текст] : навч. посіб. / М.Т. Пашута, О.К. Шкільник. –К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 118 с

Додаткова

5. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс. / И.А. Бланк– К.: Эльга – Н, Ника-Центр, 2001.-448 с
6. Дудар Т.Г. Інноваційний менеджмент [Текст]: навч. посіб. / Т.Г. Дудар, В.В. Мельниченко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
7. Ивасенко А.Г. Инновационный менеджмент [Текст]: учеб. пос. /А.Г. Ивасенко, Я.И. Никонова, А.О. Сизова. – М.: КНОРУС, 2009. – 416с.
8. Основи інвестиційно-інноваційної діяльності: Навч. посіб. / За науковою редакцією В.Г.Федоренка.- К.: Алерта, 2004.- 431 с.

Тема 7. Управління інноваційним проектом

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
  1. Життєвий цикл інноваційного проекту. Фінансування інноваційного проекту.
  2. Створення та використання різних форм проектного управління.
  3. Методи управління проектними ризиками
3. Проаналізуйте кейс та підготуйтеся до його обговорення.
4. Підготуйте доповідь та її презентацію.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Приймак Н.С. Управління інноваціями : [Електронний навчально-практичний посібник] / Н.С. Приймак – Жовті Води : ОКВНЗ «ІП «Стратегія», 2016, Укр., Затв. Вченою радою ОКВНЗ «ІП «Стратегія». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elearn.strategy.edu.ua/>

Додаткова

1. Василенко О.В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / О.В. Василенко, В.Г. Шматько; за ред. В.О. Василенко. –К.: Центр навч. л-ри, 2003. – 440 с.
2. Заболоцький Б.Ф. Економіка і організація інноваційної діяльності [Текст] : навч. посіб. / Б.Ф. Заболоцький. – Львів: Новий Світ-2000, 2007. – 456 с.
3. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / Н.В. Краснокутська. –К.: КНЕУ, 2003. – 228 с.
4. Павленко І.А. Економіка та організація інноваційної діяльності [Текст] : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2002. -150 с.
5. Управление инновациями [Текст] : в 3 кн. Кн.1. Основы организаци и инновационных процессов: учеб. пос. / А.А. Харин, И.Л. Коленский; под ред. Ю.В. Шленова. – М.: Высш. шк., 2003. – 252 с.

Тема 8. Оцінювання ефективності інноваційної діяльності організації

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
  1. Соціальна ефективність інноваційної діяльності та підходи до її визначення.
  2. Напрямки пошуку резервів підвищення ефективності інноваційної діяльності
  3. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Приймак Н.С. Управління інноваціями : [Електронний навчально-практичний посібник] / Н.С. Приймак – Жовті Води : ОКВНЗ «ІП «Стратегія», 2016, Укр., Затв. Вченою радою ОКВНЗ «ІП «Стратегія». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elearn.strategy.edu.ua/>

Додаткова

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс. / И.А. Бланк– К.: Эльга – Н, Ника-Центр, 2001.-448 с
2. Бовин А.А. Управление инновациями в организации [Текст]: учеб. пос. / А.А. Бовин, Л.Е. Чередникова, В.А.Якимович. – М.: Омега-Л, 2008. – 415 с.
3. Дудар Т.Г. Інноваційний менеджмент [Текст]: навч. посіб. / Т.Г. Дудар, В.В. Мельниченко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
4. Заболоцький Б.Ф. Економіка і організація інноваційної діяльності [Текст] : навч. посіб. / Б.Ф. Заболоцький. – Львів: Новий Світ-2000, 2007. – 456 с.
5. Ивасенко А.Г. Инновационный менеджмент [Текст]: учеб. пос. /А.Г.
6. Колот А.М. Мотивація інноваційної діяльності: теорія та практика державного управління [Текст] / А.М. Колот, А.Є. Никифоров //Економіка та держава. – 2008. - №5. – С. 17-23.
7. Лапин Н.И. Теория и практика инноватики [Текст] : учеб. пособ./ Н.И. Лапин. – М.: Университетская книга; Логос, 2008. – 328 с. Міжнародне співробітництво НАН України з європейськими дослідницькими структурами (витяг) // Вісник НАН України. – 2016. – № 5. – С. 27–28.
8. Основы инновационного менеджмента. Теория и практика [Текст]: учеб. / под ред. А.К. Казанцева, Л.Э. Миндели. – М.: Экономика, 2004. – 518 с.
9. Основы інвестиційно-інноваційної діяльності: Навч. посіб. / За науковою редакцією В.Г.Федоренка.- К.: Алерта, 2004.- 431 с.
10. Павленко І.А. Економіка та організація інноваційної діяльності [Текст] : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2002. -150 с.
11. Приймак Н. С. Управління інноваційним потенціалом підприємства / Н. С. Приймак // Вісник Одеського національного університету. Серія: економіка. – 2015. – Т. 20. – Вип. 1. – С. 92-98
12. Сурин А.В. Инновационный менеджмент [Текст]: учеб./А.В. Сурин, О.П. Молчанова. – М.: ИНФРА-М, 2009. – 368 с.

Навчальне видання

Приймак Наталія Сергіївна

Кафедра маркетингу, менеджменту та публічного адміністрування

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Формат 60x84/8. Ум. др. арк.

Донецький національний університет
економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м.Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкту видавничої
Справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.